

ALAPVETŐ JOGOK BIZTOSA
AZ ENSZ NEMZETI EMBERI JOGI INTÉZMÉNYE

Az alapvető jogok biztosának

JELENTÉSE

az AJB-1262-26/2023. számú ügyben,
rendőrségi panaszeljárás tárgyában.
(előzmény ügy: RI-AJBH-251/2022.)

Előadó: dr. Lukácsi Dániel Csaba

Érintett szerv(ek): _____ /ármegyei Rendőr-főkapitányság;
_____ Határrendészeti Kirendeltség

2023.

Az eljárás megindítása

sz. alatti lakos, a továbbiakban: panaszos) 2022. június 3-án nyújtotta be panaszát.

A panaszos beadványában sérelmezte, hogy 2022. június 2-án feltartóztatták a Z: közúti határátkelőhelynél.

Tekintettel arra, hogy a beadványban megfogalmazott sérelmek felvetik a panaszos alapvető jogainak sérelmét, továbbá figyelemmel a Rendőrségről szóló 1994. évi XXXIV. törvény 92. §-ának (1) bekezdésében, valamint az alapvető jogok biztosáról szóló 2011. évi CXI. törvény 18. §-ának (1) bekezdése és III/B. Fejezetében foglalt hatásköri szabályokra, vizsgálatot indítottam.

Az érintett alapvető jogok

- Az emberi méltóságból levezetett cselekvési szabadság [Alaptörvény II.]
- A tisztességes hatósági eljáráshoz, megfelelő ügyintézéshez való jog [Alaptörvény XXIV. cikk]
- A tulajdonhoz fűződő alapvető jog [XIII. cikk]

Az alkalmazott jogforrások

- Magyarország Alaptörvénye
- Az 1968. évi november hó 8. napján Bécsben aláírásra megnyitott Közúti Közlekedési Egyezmény kihirdetéséről szóló 1980. évi 3. törvényerejű rendelet [a továbbiakban: Bécsi Egyezmény]
- Az 1980. évi 3. törvényerejű rendelettel kihirdetett Közúti Közlekedési Egyezmény módosításának kihirdetéséről [a továbbiakban: Bécsi Egyezmény Módosítása]
- Az alapvető jogok biztosáról szóló 2011. évi CXI. törvény [a továbbiakban: Ajbt.]
- A Rendőrségről szóló 1994. évi XXXIV. törvény [a továbbiakban: Rtv.]
- A szabálysértésekről, a szabálysértési eljárásról és a szabálysértési nyilvántartási rendszerről szóló 2012. évi II. törvény [a továbbiakban: Szabs. tv.]
- A közúti közlekedésről szóló 1988. évi I. törvény [a továbbiakban: Kkt.]
- A veszélyhelyzettel összefüggő egyes szabályozási kérdésekről szóló 2021. évi CXXX. törvény [a továbbiakban: Veszélyhelyzeti törvény]
- A közúti közlekedési igazgatási feladatokról, a közúti közlekedési okmányok kiadásáról és visszavonásáról szóló 326/2011. (XII. 28.) Korm. rendelet [a továbbiakban: 326/2011. (XII. 28.) Korm. rendelet]
- A rendőrség szolgálati szabályzatáról szóló 30/2011. (IX. 22.) BM rendelet [a továbbiakban: Szolgálati Szabályzat]
- A közúti közlekedés szabályairól szóló 1/1975. (II. 5.) KPM-BM együttes rendelet [a továbbiakban: KRESZ]
- A közúti járművek műszaki megvizsgálásáról szóló 5/1990. (IV. 12.) KöHÉM rendelet [a továbbiakban: 5/1990. (IV. 12.) KöHÉM rendelet]
- A közúti járművek forgalomba helyezésének és forgalomban tartásának műszaki feltételeiről szóló 6/1990. (IV. 12.) KöHÉM rendelet [a továbbiakban: 6/1990. (IV. 12.) KöHÉM rendelet]

A tényállás megállapításai

1. A panaszbeadvány

A panasz szerint 2022. június 2-án a panaszos a Záhony közúti határátkelőnél autójával kívánt Ukrajnába utazni családjával, ám feltartóztatták a határon. A határon N. A. r. ftzls. (jelvéyszám: 79977) arra hivatkozva akadályozta meg a határátlépést, hogy a panaszos által felmutatott forgalmi engedély műszaki vizsgálata lejárt. A panaszos álláspontja szerint a rendőr által hivatkozott 500/2020. (XI.13.) Korm. rendelet nem terjedhet ki más ország joghatósága alá tartozó területre, a rendőrnek „se vizsgálni, se mérlegelni nem kell, hogy egy Magyarországon érvényes okmányt (a kormányrendelet explicite nevesíti, hogy a lejárt forgalmi engedély érvényessége meghosszabbodik) egy külföldi ország hatósága miként kezeli”. Ezt az álláspontot cáfoló jogszabályt, egyéb szabályozót, illetve utasítást a rendőr nem tudott felmutatni.

A panaszos a fentiek mellett kiemelte, hogy a rendőr a határátlépés megtagadásának tényéről jegyzőkönyvet vagy határozatot többszöri kérésre sem adott át, azt megtagadta, miközben felszólította őt, hogy hagyja el gépkocsijával a határátkelő helyszínét.

2. A rendőrség álláspontja

A panasz kivizsgálása során, a tényállás pontosabb megismerése érdekében felvilágosítást kértem a rendőrségtől a panaszolt intézkedésről, valamint kértem, hogy küldjék meg az azzal kapcsolatos további rendőrségi dokumentumokat, és a konkrét kérdésekkel összefüggésben a rendőrség álláspontját.

a) *A Záhony Határrendészeti Kirendeltség vezetőjének jelentése* a következő releváns információkat tartalmazza:

A panaszos a fenti napon 22 óra 30 perckor jelentkezett kilépésre a Záhony közúti határátkelőnél, a 2-es személyforgalmi sávon. Az érintett határátkelőnél a szolgálatot teljesítő K. M. r. őrm. a panaszost feltartóztatta, mivel az ellenőrzés során észlelte, hogy a gépjármű forgalmi engedélyébe bejegyzett műszaki érvényesség 2022. április 21-én lejárt.

K. M. r. őrm. tisztában volt azzal, hogy a veszélyhelyzet ideje alatt lejárt műszaki érvényességet 2022. június 30-áig érvényesnek kellett tekinteni, abban azonban nem volt biztos, hogy a gépjárművet kiléptetheti-e Ukrajna felé. Az ügyben telefonon kért segítséget N. A. r. ftzls. szolgálatparancsnoktól, aki azt az utasítást adta, hogy gépjármű kiléptetését meg kell tagadni, azt vissza kell fordítani.

N. A. r. ftzls. a Veszélyhelyzeti törvény 12. §-ának megfelelően járt el, amellyel összefüggésben – pontosan hivatkozva az vonatkozó rendelkezést – tájékoztatta a panaszost, hogy a lejárt műszaki érvényességre vonatkozó veszélyhelyzeti szabályozás Magyarország területén hatályos, így a gépjárművet nem engedhetik át a határon Ukrajnába. A N. A. r. ftzls. jelentésében hangsúlyozta, hogy nem tiltotta meg az ország elhagyását, csupán a lejárt műszaki érvényességű gépjármű kilépését akadályozta meg; a panaszos az érintett gépjármű nélkül szabadon átléphetett volna a határon.

A járművek államhatáron való átléptetésének megtagadása esetén végrehajtandó feladatokról, jelentési kötelezettségek teljesítéséről a Határforgalom-ellenőrzési Szabályzat rendelkezik. Ennek

190. pontja szerint a jármű átléptetésének megtagadása esetén a szolgálatparancsnok dokumentálja

- a) az átlépésre jelentkezés időpontját, irányát;
- b) az átlépésre jelentkező jármű rendszámát, honosságát;
- c) az ellenőrzést végző személy azonosító adatait és
- d) a határátlépés megtagadásának okát, időpontját.

A fenti dokumentációs kötelezettségének *N. A. r.* ftzls. eleget tett, ezen túl határozatot, jegyzőkönyvet vagy más dokumentumot a panaszos számára készítenie és átadnia nem kellett.

b) *A. Vármegyei Rendőr-főkapitányság tájékoztató levele* a következő információkat tartalmazza:

A vonatkozó normatív környezetnek megfelelően a jármű kiléptetése során a rendőr feladatkörébe tartozik a jármű forgalmi engedélyének ellenőrzése, amely tartalmazza a műszaki érvényesség idejét, mellyel valamennyi nemzetközi forgalomban részt vevő járműnek rendelkeznie kell.

A panasszal érintett esetben a műszaki érvényesség idejét – a lejártától függetlenül – kizárólag Magyarország területén kellett érvényesnek tekinteni, kiléptetésével az intézkedő rendőr engedélyt adott volna a nemzetközi közúti forgalomban való részvételre úgy, hogy a jármű műszaki, biztonsági és környezetvédelmi megfelelősége nem volt igazolható.

A fenti megállapításokra vonatkozó normatív környezet a következőképpen foglalható össze.

A Bécsi Egyezmény 39. cikkében foglaltak alapján a nemzetközi forgalomban részt vevő minden gépjárműnek meg kell felelni a Bécsi Egyezmény függelékében megfogalmazott műszaki feltételeknek. Főszabály szerint e rendelkezés hazánk, illetve más részes állam, így Ukrajna területére is érvényes.

A Veszélyhelyzeti törvény 12. §-ának (1) bekezdése alapján a magyar hatóság által kiállított, Magyarország területén hatályos és – jelen esetet tekintve – a b) pont szerint 2020. november 4. és 2022. május 31. között lejárató hivatalos okmány, ideértve a forgalmi engedély műszaki érvényességi idejét – 2022. június 30-ig érvényes. E törvény szerint új érvényességi időt a nyilvántartásba nem kell bejegyezni és az okmányon nem kell feltüntetni. A főszabály alól a Kormány Magyarország területére vonatkozóan adott lehetséges felmentést a műszaki érvényesség meghosszabbításának kötelezettsége alól.

Határforgalom-ellenőrzési Szabályzat 65. pontjában foglaltak alapján a szabad mozgás uniós jogával rendelkező személyek határforgalom-ellenőrzése – többek között – kiterjed a jármű forgalmi engedélyének ellenőrzésére. A magyar hatóság által kiállított hatályban lévő forgalmi engedély okmány 2. oldalán kerül bejegyzésre a jármű műszaki érvényesség ideje, melyet a jármű a műszaki vizsga során kap. A műszaki vizsgálat fogalma szerint olyan ellenőrzés, amely szavatolja, hogy a jármű biztonságosan használható legyen a közutakon és megfelelően a kötelező biztonsági és környezetvédelmi jellemzőnek.

c) *K. M. r. őrm. jelentése* a fentiekhez képest a következő releváns információkat tartalmazza:

Miután a *K. M. r. őrm.* közölte a panaszossal, hogy a szolgálatparancsnok utasítása alapján nem léptetheti ki a panaszos gépjárművét Ukrajna felé, a panaszos jelezte, hogy szeretne beszélni a szolgálatparancsnokkal. *K. M. r. őrm.* telefonon jelezte ezt az igényt a szolgálatparancsnoknak,

aki a hívást követően a helyszínre érkezett és átvette az intézkedést. A szolgálatparancsnok tájékoztatta a panaszost, hogy a műszaki érvényességet meghosszabbító kormányrendelet kizárólag Magyarország területén hatályos, így azzal nem lépheti át a határt.

Alapos ellenőrzésre nem került sor, mivel a probléma a gépjármű lejárt műszaki érvényességével volt, amely a forgalmi engedély alapján megállapítható volt.

d) A Záhony Határrendészeti Kirendeltség érintett szolgálatparancsnokának (N. A. r. fztls.) két jelentése a fentiekhez képest a következő releváns információkat tartalmazza:

A panaszos nem fogadta el, hogy nem lépheti át a határt gépjárművével, mondván, hogy a türelmi időszakban lejárt műszaki érvényességgel is közlekedhet június 30-áig. N. A. r. fztls. tájékoztatta a panaszost, hogy Magyarország területén valóban közlekedhet az érintett gépjárművel a lejárt műszaki érvényesség ellenére 2022. június 30-áig, de a járművet kiléptetni nem lehet, mivel a vonatkozó kormányrendelet kizárólag Magyarország területén hatályos.

A panaszos közölte, hogy panasszal fog élni az intézkedéssel szemben, amelyhez N. A. r. fztls. a panaszos számára megfelelően azonosította magát.

e) A Rendőrkapitányság által megküldött egyéb dokumentumok a panaszügy elbírálása szempontjából további releváns információt nem tartalmaznak, így azok ismertetésétől eltekintek.

A vizsgálat megállapításai

A panaszos sérelmezte, hogy 2022. június 2-án feltartóztatták a Záhony közúti határátkelőhelynél. Álláspontja szerint a rendőr nem vizsgálhatja és nem mérlegelheti, hogy egy Magyarországon érvényes okmányt egy külföldi ország hatósága miként kezeli.

A Rendőr-főkapitányság által rendelkezésre bocsátott dokumentumok tanúsága szerint a panaszos forgalmi engedélyének műszaki érvényessége lejárt, ugyanakkor azt – a Veszélyhelyzeti törvény 12. §-ának (1) bekezdése alapján – Magyarországon érvényesnek kellett tekinteni. A Rendőr-főkapitányság álláspontja szerint a magyar veszélyhelyzeti szabályozás kizárólag Magyarország területére terjed ki, így a nemzetközi közúti forgalom vonatkozásában az érvényességi fikció nem állt meg. Figyelemmel a nemzetközi szerződésből eredő kötelezettségekre, nem engedhették, hogy a gépjármű átlépje a magyar-ukrán határt. Az intézkedő szolgálatparancsnok erről megfelelő felvilágosítást adott a panaszos számára, azzal összefüggésben külön határozatot, jegyzőkönyvet vagy más dokumentumot a panaszos számára készíteni és átadni nem kellett.

a) A gépjármű visszafordítása vonatkozásában

Az Rtv. 1. §-ának (2) bekezdés 2., 4. és 11. pontjai alapján rendőrség az Alaptörvényben, az e törvényben és törvény felhatalmazása alapján más jogszabályban meghatározott bűnmegelőzési, bűnüldözési, államigazgatási és rendészeti feladatkörében szabálysértési hatósági jogkört gyakorol [...]; közlekedési hatósági és rendészeti feladatokat lát el; továbbá ellenőrzi az államhatáron áthaladó személy- és járműforgalmat, [...], valamint végzi a határátléptetést, [...].

Az Rtv. 11. §-ának (1) bekezdése szerint a rendőr köteles a szolgálati beosztásában meghatározott feladatait a törvényes előírásoknak megfelelően teljesíteni, az előjárója utasításainak – az Rtv.-ben foglaltak figyelembevételével – engedelmeskedni, a közbiztonságot és a közrendet, ha kell, élete kockáztatásával is megvédeni.

Az Rtv. 13. §-ának (1) bekezdése szerint a rendőr jogkörében eljárva köteles intézkedni vagy intézkedést kezdeményezni, ha a közbiztonságot, a közrendet vagy az államhatár rendjét sértő, vagy veszélyeztető tény, körülményt vagy cselekményt észlel, illetve ilyet a tudomására hoznak. Ez a kötelezettség a rendőrt halaszthatatlan esetben szolgálaton kívül is terheli, feltéve, hogy az intézkedés szükségességének időpontjában intézkedésre alkalmas állapotban van.

A Határforgalom-ellenőrzési Szabályzat 65. pont g) alpontja szerint a szabad mozgás uniós jogával rendelkező személyek határforgalom-ellenőrzése – többek között – kiterjed a jármű forgalmi engedélyének ellenőrzésére.

A Határforgalom-ellenőrzési Szabályzat 171. pontja szerint eleve valamennyi határátlépésre jelentkező járműnél ellenőrizni kell a jogszerű használatot, amennyiben a jármű vezetéséhez szükséges, a vezetői engedélyt, a forgalmi engedélyt, a jármű szemrevételezéssel megállapítható műszaki állapotát, forgalombiztonságát [...].

A sérelem értékelése érdekében az alábbi jogszabályhelyeket tartom szükségesnek felhívni:

A Bécsi Egyezmény 39. cikke a gépjárművek és a pótkocsik nemzetközi forgalomba bocsátásának egyik feltételeként határozza meg – azon túl, hogy milyen műszaki paramétereknek (pl. a fékezés, a lámpák, vagy éppen a kormány szerkezet, visszapillantó tükör vonatkozásában) kell megfelelnie (ld. 5. függelék) –, hogy a gépjárműveknek jó üzemállapotban kell lenniük. A Bécsi Egyezmény Módosítása e rendelkezést kiegészítette azzal, hogy a nemzeti jogszabályoknak – amennyire csak lehet (bizonyos esetekben mindenképpen, ld. 39. cikket érintő módosítások) – biztosítaniuk kell a gépjárművek időszakos vizsgálatát.

A Kkt. 24. §-ának (1) bekezdése szerint az üzemben tartó felelős azért, hogy a forgalomban tartott jármű a műszaki, közlekedésbiztonsági és környezetvédelmi követelményeknek megfeleljen, [...].

A Kkt. 25/A. §-ának a) pontja alapján a közúti forgalomban gépkocsi [...] a közúti forgalomban érvényes hatósági engedéllyel és jelzéssel vehet részt.

A Kkt. 44. §-ának (1) bekezdés d) pontja szerint a közúti közlekedés ellenőrzésének ki kell terjednie a járművek műszaki állapotára, közlekedésbiztonsági és környezetvédelmi megfelelőségére, továbbá a felelősségbiztosítási kötelezettség teljesítésére.

A 326/2011. (XII. 28.) Korm. rendelet 42. §-ának d) pontja – pontosítva a Kkt. vonatkozó alapvető rendelkezéseit – rögzíti, hogy a járművet akkor lehet forgalomba helyezni, ha a közlekedési hatóság a járműre forgalomba helyezési engedélyt adott ki, megállapította a jármű műszaki adatait és műszaki alkalmasságát. A közúti járművek forgalomba helyezésének és forgalomban tartásának műszaki feltételeit, valamint azok műszaki vizsgálatának részletszabályait két rendelet – az 5/1990. (IV. 12.) KöHÉM rendelet, valamint a 6/1990. (IV. 12.) KöHÉM rendelet – tartalmazza.

A 326/2011. (XII. 28.) Korm. rendelet 89. §-a (2) bekezdésének megfelelően közúti forgalomban a járművel az állandó forgalmi engedélyben feltüntetett műszaki érvényesség

időpontjáig lehet jogszerűen részt venni. Ugyanezen § (3) bekezdése ugyanakkor lehetővé teszi, hogy lejárt műszaki érvényességű forgalmi engedély mellett is részt vegyen egy gépjármű a közúti forgalomban a közlekedési hatóságnak a műszaki vizsgáról szóló értesítése, vizsgahatározata, valamint berendelő határozata a jármű műszaki megvizsgálásának napjáig, de legfeljebb az érvényességi idő lejártát követő harminc napig. Ezt követően pedig csak a vizsga napján jogosult az érintett gépjármű a közúti forgalomban való részvételre.

A forgalmi engedély a 326/2011. (XII. 28.) Korm. rendelet 88. §-ának (1) bekezdése alapján olyan hatósági engedély, amely a jármű nyilvántartásba vételét igazolja.

A KRESZ 5. §-ának (1) bekezdés c) pontja szerint a közlekedésben olyan járművel szabad részt venni, amelynek műszaki-, biztonsági- és környezetvédelmi jellemzői megfelelnek a jogszabályban meghatározott feltételeknek.

A Szabs. tv. 221. §-a alapján, aki érvénytelen hatósági engedéllyel vagy jelzéssel, illetve olyan járművel vesz részt a közúti forgalomban, amelynek a műszaki érvényességi ideje lejárt, szabálysértést követ el.

A vonatkozó normatív környezet fent hivatkozott releváns rendelkezései alapján elmondható, hogy lejárt műszaki érvényességű járművel – főszabály szerint – közúton közlekedni nem lehet; ha az mégis megtörténik, az – szűk kivételektől eltekintve – szabálysértésnek minősül. A panasszal érintett időszakban azonban a Veszélyhelyzeti törvény 12. §-ának (1) bekezdése felülírta a műszaki érvényesség vizsgálatával és nyilvántartásával, ezen keresztül a közúti forgalomban való részvétel lehetőségével kapcsolatos rendelkezéseket. E szerint a magyar hatóság által kiállított, Magyarország területén hatályos, 2020. november 4. és 2022. május 31. között lejárt vagy lejáró hivatalos okmány, ideértve a forgalmi engedélybe bejegyzett műszaki érvényességi időt is – [...] – 2022. június 30-ig volt érvényes.

Fontos hangsúlyozni, hogy a Veszélyhelyzeti törvény különleges jogrendre vonatkozó szabályozás, amely funkciójánál fogva a normál társadalmi viszonyoktól eltérő, rendellenes helyzetben alkalmazandó. A különleges jogrend az alkotmányos rend különös része, amely alkotmányosan minősített, átmeneti időszaki helyzetekből adódó rendkívüli problémák megoldására, a normál társadalmi viszonyok mielőbbi helyreállítása érdekében kíván megfelelő normatív környezetet biztosítani. Különleges jogrendben jellemzően könnyítik a mindenkori kormányzat cselekvési lehetőségeit annak érdekében, hogy csökkentsék a hagyományos államhatalmi döntéshozatali mechanizmusokból fakadó idővesztést, illetve tágítsák az ilyen rendben születő aktusok hatókörét. Mindez lényegéből fakadóan jellemzően bizonyos demokratikus és jogállami garanciák átmeneti korlátozásának vagy felfüggesztésének lehetőségével jár. Természetesen mindez nem valósíthat meg hatalommal való visszaélést, összességében nem szüntetheti meg a jogállamot. Bármilyen minősített helyzetről is legyen szó, alkotmányos garanciák felfüggesztésére kizárólag akkor kerülhet sor, ha az az alkotmányos célhoz viszonyítva feltétlenül szükséges, és csak olyan mértékben, amely az alkotmányos céllal arányban van. Bizonyos alkotmányos garanciák pedig még minősített helyzetekben sem függeszthetők fel. E koncepció jelenik meg az Alaptörvény intézkedéskor hatályos különleges jogrendre vonatkozó részében is. Biztosítja, hogy a normál jogrendtől el lehessen térni, azonban az intézkedéskor hatályos 54. cikk alapvetésként rögzíti, hogy különleges jogrendben az Alaptörvény alkalmazása nem függeszthető fel, a bevezetett különleges jogrendet pedig meg kell szüntetni, ha kihirdetésének feltételei már nem állnak fenn. Bár különleges jogrendben az Alaptörvényben deklarált alapvető jogok jelentős része az I. cikk (3) bekezdés szerinti mércén túl is korlátozható, az emberi méltóságnak, valamint a tisztességes bírósági eljáráshoz való joghoz kapcsolódó legfontosabb követelményeknek (pl. ártatlanság véelme) ilyen

helyzetekben is maradéktalanul érvényesülniük kell. Itt megjegyzendő az elhatárolás érdekében, hogy az az alaptörvényi tétel, miszerint egyes alapvető jogok az I. cikk (3) bekezdése szerinti szükségesség-arányosság mércén túl korlátozhatóak, nem jelenti, nem jelentheti azt, hogy különleges jogrendben céltalanul és szabadon korlátozhatóak, illetve függeszthetőek fel alapvető jogok. Összhangban értelmezve az intézkedéskor hatályos 54. cikkben foglaltakat az Alaptörvény céljával, a benne foglalt Nemzeti hitvallással és történeti alkotmányunk vívmányaival [R] cikk], ilyen esetekben is érvényesülnie kell a szükségesség-arányosság mércéjének, ám annak viszonyítási pontja, azaz az alkotmányos cél a normál társadalmi viszonyok helyreállítása. Az Alaptörvény 2022. november 1-jétől hatályos új különleges jogrendi szabályai sem változtattak ezen a koncepción.

A fentiekből látszik, hogy az Alaptörvény különleges jogrendre vonatkozó része alapvetően a normál társadalmi viszonyokhoz képest viszonyítva jogkorlátozóbb rendkívüli államhatalom-gyakorlást teszi alkotmányosan lehetővé adott rendellenes társadalmi helyzet megfelelő kezelése érdekében. Mindez azonban nem jelenti azt, hogy adott esetben ne lehetne az alapvető jogok gyakorlása szempontjából az egyén számára, konkrét helyzetben kedvezőbb szabályokat alkotni az adott rendellenes helyzetből fakadó kihívások kezelése érdekében. Jelen ügyben olyan sajátos tényállásról beszélhetünk, amikor egy a normál társadalmi viszonyok között közérdekű célt szolgáló, az egyén cselekvési szabadságát és tulajdonhoz fűződő jogát e közérdek érvényesülése érdekében korlátozó szabályozás (ti. gépjármű közúti közlekedésben való részvételének feltételei), átmenetileg – járványkezelés hatékonyságának növelése érdekében – nem érvényesült. Azaz az egyén cselekvési szabadsága és tulajdonhoz fűződő egyes részjogosultságai szélesebb körben érvényesültek, mint normál társadalmi viszonyok között. Fontos tényező, hogy a járvány alatt nem volt akadálya a műszaki érvényesség meghosszabbításának, a veszélyhelyzeti hosszabbítás az egyén szempontjából kizárólag kedvezményként értelmezhető.

A fentieknek megfelelően a panaszos számára eleve, a normál társadalmi viszonyokhoz képest kedvezőbb helyzet volt az, hogy Magyarország területén korlátozás nélkül közlekedhetett lejárt műszaki érvényességű gépjárművel. Ezt alapvetően nem tehetné volna meg, sőt azzal szabálysértést követett volna el. Ilyen tekintetben eleve az is kétséges, hogy beszélhetünk-e Ajbt. 18. §-a szerinti visszásságról, hiszen még azzal együtt is szélesebb körben érvényesültek a panaszos érintett alapvető jogai a normál társadalmi viszonyokhoz képest, hogy gépjárműve nem léphette át a magyar-ukrán államhatárt. **Álláspontom szerint a gépjármű visszafordítása nem volt alkalmas visszásság okozására.**

Felhívom továbbá a panaszos figyelmét, hogy a Magyarországon az intézkedés idején fennálló különleges jogrend nem szüntette meg a nemzetközi jogból fakadó állami kötelezettségeket. A magyar államnak ebben az időszakban is biztosítania kellett, hogy a nemzetközi közúti közlekedés vonatkozásában továbbra is érvényesüljenek a Bécsi Egyezményből, valamint a Bécsi Egyezmény Módosításából fakadó követelmények, azokat nem háríthatta más szerződő államokra. Ennek megfelelően a Veszélyhelyzeti törvény 12. §-a – összhangban az Alaptörvény Q) cikkének (2) bekezdésében foglaltakkal – nem értelmezhető úgy, hogy az lehetőséget biztosít a lejárt műszaki érvényességű gépjárművek számára a nemzetközi közúti forgalomban való részvételre, ezt a határellenőrzést végző rendőrök jogszerűen nem biztosíthatták.

b) A dokumentálási kötelezettség tekintetében

A panaszos sérelmezte, hogy határátlépés megtagadásának tényéről jegyzőkönyvet vagy határozatot többszöri kérésre sem adtak át számára a rendőrök.

Fontos rögzíteni, hogy gépjármű határon való visszafordításával összefüggésben nincs önálló formalizált eljárásrendet rögzítő külön kódex (mint pl. büntetőeljárás, szabálysértési eljárás, vagy éppen végrehajtási eljárás), jelen esetben azt érintő kapcsolódó eljárás (pl. érvénytelen hatósági engedéllyel vagy jelzéssel való közlekedés szabálysértése miatti szabálysértési eljárás) sem volt folyamatban vagy indult meg. Határátlépés megtagadása esetén – kapcsolódó formalizált eljárás hiányában – kizárólag a Határforgalom-ellenőrzési Szabályzat 190. pontja rögzít külön – az Rtv. és a Szolgálati Szabályzat általános szabályain túlmutató (ld. Szolgálati Szabályzat 89. §) – dokumentálási kötelezettséget. E szerint jármű átléptetésének megtagadása esetén a szolgálatparancsnok dokumentálja

- a) az átlépésre jelentkezés időpontját, irányát;
- b) az átlépésre jelentkező jármű rendszámát, honosságát;
- c) az ellenőrzést végző személy azonosító adatait és
- d) a határátlépés megtagadásának okát, időpontját.

Mіндеz azonban nem minősül sem határozatnak, sem pedig jegyzőkönyvnek, annak célja kizárólag az előljáró tájékoztatása, informálása, nem pedig az, hogy az intézkedéssel érintett személyek számára eljárás cselekményeket, információkat rögzítsenek.

Figyelemmel arra, hogy a panaszos alapvető jogát ténylegesen korlátozó cselekményre nem került sor (ld. előző pontban foglaltak), és nem is merült fel olyan körülmény, amelyet bármilyen formalizált eljárás szerinti határozati vagy jegyzőkönyvi formában rögzíteni kellett volna, úgy foglaltam állást, hogy nem történt visszásságot okozó mulasztás.

c) A tájékoztatási kötelezettség teljesítéséről

A panaszos szerint az álláspontját cáfoló jogszabályt, egyéb szabályozót, illetve utasítást a rendőr nem tudott felmutatni.

Az Rtv. 24. §-a (1) bekezdésének megfelelően a rendőr köteles a feladatkörébe tartozó segítséget, illetőleg a hozzáfordulónak a tőle elvárható felvilágosítást megadni.

Amennyiben a panaszossal szemben intézkedő szolgálatparancsnok, valóban tájékoztatta a panaszost arról, hogy a Veszélyhelyzeti törvény hivatkozott 12. §-a kizárólag Magyarország területén teszi lehetővé, hogy egyes lejárt műszaki érvényességű gépjárművek részt vegyenek a közúti közlekedésben, annak hatálya nem terjed ki más államok területére, alapvetően eleget tett a tőle elvárható felvilágosítás adási kötelezettségnek. Álláspontom szerint ennél részletesebb és alaposabb felvilágosítás a különleges jogrendi, normál jogrendi, valamint nemzetközi jogi normák viszonyának értékeléséről már nem várható el. A rendőrnek nem feladata, hogy érveljen az alkalmazandó jogszabályok általa alkalmazott értelmezése mellett, nem kell meggyőznie az intézkedés alá vont személyt az értelmezése helyességéről, csupán ismertetnie kell az alkalmazott jogszabályi rendelkezéseket.

A fentieknek megfelelően úgy foglaltam állást, hogy az intézkedő rendőr eleget tett a felvilágosítás adási kötelezettségének, így e tekintetben visszásság nem történt.

Budapest, 2023. az elektronikus dátumbélyegző szerint

Dr. Kozma Ákos

